

Præcise regler om arealberegningen kan fastsættes med hjemmel i § 6.

Søer, der ikke opfylder størrelseskravet, men ligger i et område, der er omfattet af dette lovforslags § 3, stk. 2, anses i overensstemmelse med de gældende regler for vandhuller o.lign., der ligger i moser, på heder, strandenge eller strandsumpe, som en integreret del af den pågældende naturtype. De er således omfattet af beskyttelsen, hvis den pågældende naturtype (eller kombinationen af naturtyperne), jf. forslaget § 3, stk. 2 og 3, konkret udgør 2500 m². Det bemærkes, at også de øvrige arealberegningsskemaer, der fremgår af det gældende administrationsgrundlag, agtes videreført med hjemmel i ministerens beføjelser efter lovforslagets § 6.

4. Sten- og jorddiger o. lign.

4.1. Baggrunden for forslaget

Baggrunden for bestemmelsen i § 4 er, at både sten- og jorddiger må betegnes som en truet »naturtype«. En historisk analyse af udviklingen i småbiotopsmønstret i 5 områder i Østdanmark viser således, at 70 pct. af de diger, der fandtes på kort i 1884, var forsvundet i 1981.

Det kan forventes, at udviklingen i landbruget stadig vil medføre nedlæggelse af diger. I øjeblikket forsvinder diger med 2 pct. af de tilbageværende om året. Hovedårsagerne skal søges i landbrugets mekanisering med stadig større og mere effektive markredskaber og i brugssammenlægninger. Det er især diger beliggende inde på de enkelte ejendomme, der nedlægges. Men der ses, især på de bedste jorder, nu et stigende antal eksempler på, at også diger i ejendomsskellene nedlægges. Da der i den nye landbrugslov er åbnet mulighed for yderligere brugssammenlægninger, kan det forudses, at diger er alvorligt truede fremover.

Digerne er vigtige levesteder for vilde dyr og planter i det intensivt opdyrkede agerland. De fungerer på én gang som skjul, fødekilde og levested, samtidig med, at de tjener som ledelinier for dyrs og planters spredning (spredningskorridorer), og således sikrer en økologisk infrastruktur i agerlandet. Diger bidrager endvidere til oplevelsen af et varieret landskab samtidig med, at de giver kulturhistoriske oplysninger om ejendomsskel, sogneskel, udskiftninger, jordfordeling m.m.

Ved en generel beskyttelse af diger vil nogle arealmæssige små, men økologisk meget vigtige, biotoper blive sikret. Diger vil ofte være beliggende i eksisterende skel og derfor ikke være til væsentlig gene for landbrugsproduktionen.

Der er af både naturgeografiske og kulturhistoriske årsager stor forskel fra egn til egn i Danmark på, hvor mange jord- og stendiger, der findes, og på deres udformning og tilknyttede dyre- og planteliv.

4.2. Begrebet »sten- og jorddiger«

Sten- og jorddiger er en fællesbetegnelse for en lang række navne, som bruges afhængig af digernes oprindelige funktion, beliggenhed, bygningsmåde og bygningsmateriale, f.eks. skovdige, markdige, tangdige, stengærde m.fl.

Betegnelsen sten- og jorddiger dækker i lovforslaget over diger, som kan bestå af en opkastet vold f.eks. bestående af græstørv, lerjord, sand, tang, tørv eller sten.

Hovedstadsrådet har i november 1989 i rapporten: »Sten- og jorddiger i hovedstadsregionen« registreret en stor del af regionens diger. Skov- og Naturstyrelsen har en publikation »Diger og gærderbiologisk belyst« under forberedelse.

4.3. Administration

For at sikre en enkel og entydig administration af beskyttelsen af diger, vil der med hjemmel i § 5 blive fastsat regler, som i en indledningsfase begrænser beskyttelsen til de diger, der er optegnet på Kort- og Matrikelstyrelsens kortværk Danmark (1:25.000). Der opnås herved et fast udgangspunkt for beskyttelsen. Der vil dog kunne opstå problemer ved anvendelsen af kortværkene, idet en række diger kan være nedlagt, siden kortene blev udarbejdet. Det må derfor i tvivlstilfælde ved hjælp af luftfotos søges fastslået, om diget allerede var nedlagt ved lovens vedtagelse.

Diger i byer er ikke medtaget på disse kortblade, hvilket harmonerer udmærket med, at det ikke er hensigten at beskytte f.eks. diger omkring byparker og parcelhushaver. Spørgsmålet om beskyttelsen af sten- og jorddiger i byområder findes i det hele at burde overlades til lokalplanlægningen. Derimod vil sten- og jorddiger i f.eks. landsbyer kunne medtages i en konkret udpegning af beskyttelsesværdige diger, jf. nedenfor.

Diger omkring kirkegårde skal heller ikke omfattes af denne lovs beskyttelse, når disse diger iøvrigt er omfattet af den lovgivning, der gælder for kirker og kirkegårde.

Beskyttelsen af digerne optaget på kortværkene kan afløses af en beskyttelse, der baserer sig på en egentlig registrering i lighed med, hvad der nu gælder for »§ 43 vandløb« i naturfredningsloven, således at de biologisk »uinteressante« diger udelades af beskyttelsen, uanset at de er optaget på de oven-